

Roma sut'inchan Rikch'ariyta - Isqon Yupayniyuq

*Sayk'ukunata Qichuspa: "Sapa P'unchaypa" nisqamanta Ch'aqwaynin,
hinaspa Adventista Profecíapi Cheqaq Kayta Ñiqispa Mana Chaskiyuq
Kaypa Qatipakuyninkuna*

Jeff Pippenger
2024-08-21

Kunanqa rimashanchik Adventista historiapi Romaq imaymana símbolokunamanta rimasqakunaq profético siq'inmanta. Kunanqa Danielpa libropi "sapa punchaw" nisqamanta rimashanchik. Chay rimanakuyqa Adventismoq cimientonkunaa qhesachakusqanta qhawachin, Profecíaq Espíritunpa autoridadninpa qhesachakusqanta, hinallataq Diospa akllasqan willakuqpa qhesachakusqanta. Millerpa llank'ayninta qhesachaypas hanaq pacha angelkuna Miller-man qorqanku yachachikuyta qhesachaytam siqnin, chay angelkunaa Miller-ta púsarqanku chay yachay yapakusqanmantam lloqsisqa mensajeq hamut'ayninman, maypachachus Danielpa libro 1798 watapi kichasqa karqa.

Cheqaqta qhispichiq atiyta (Roma pagana) reqsichiq cheqaqta mana chaskiqkuna, chay atiy papal nisqata 2 Tesalonicensespi rikurichisqa kaptin hark'arqa, rikuchinku mana cheqaqta munasqankuta; cheqaqta munayta qichusqankuraykuqa, llullata chaskinku. Chay llullaqa kutin kallpayoq pantayman urmachin paykunata. Llullaqa causanmi, chay chaskisqanku kallpayoq pantayqa efectonmi. Cheqaqta mana munayqa paykunap motivasionninkun. Llullaqa rikuchin akllakusqankuta Biblia yachachiykunata achka rikch'ayninpi chaskinankupa, mana absoluto cheqaqta creeqkunapa contranpi. Chayraykun Isaíaspa rikuchisqan, Pabloq kallpayoq pantayninmanta, pantaykuna nisqahinam rikuchisqa, manam huk pantayllachu. Huk claseqa chay cheqaqta munakuna, absoluto cheqaq kasqanta chaskiqkuna, hinaspa Isaías nisqanman hina reqsisqa kanku Diospa Simiyinman manchariyniyoq khatatikuqkuna hina.

Kaymi nin: Hanaq pachaaq tiyay tronomiyami, kay pachataq chaki sayanallaymi. ¿Maypitaq wasiqa noqapaq ruwasqaykichik? ¿Maypitaq samayniypa maynin? Llapan chaykunataqa makiymin ruwaran, llapan chaykunaa karqanñam, ninmi Señor. Ichaqa kay runamanmi qhawarisqa: wakcha kasqaman, sunqun p'akikukman, simiyman mancharispa chukchurqaqman. Pitaq torota wañuchiqa runata wañuchisqan hinam; ovejata sacrificiopí haywaqqa allqupa kunqanta kuchusqan hinam; ofrendata haywaqqa khuchi yawarta haywasqan hinam; inciensa rupachiqtaq ídolota saminchisqan hinam. Arí, paykunaa kikin ñanninkutam akllakurqanku, almaninkutaq millay ruwaqaykunapi kusikurqan. Noqataq paykunapa pantasqa yuyayninkutam akllasaq, manchasqankutataq paykunaman apamushaq; imaraykuchus waqyaptiy mana pipas kutichimurqanchu; rimaptiy mana uyariwarqankuchu; aswanpas ñawpaqniypi mana allintam ruwarqanku, mana kusichiwaqniytam akllakurqanku. Uyariychik Señorpa siminta, qankuna paypa siminrayku chukchurqaqkuna: "Sutirayku cheqnikusunkichik, qarqosunkichik," nispa wawqeykichikqa, "Señor hatunchasqa kachun," nirqanku; ichaqa payqa qankunapa kusikuyniykichikpaqmi rikurinqa, paykunañataq

p'enqayman churakusqaqa kanqaku. Isaías 66:1–5.

Diospa Siminman khatatichikqa Israelpa qarqusqankuna kanku, paykunataq qhepa p'unchaykunapi banderapa hina rikuchisqa kanku.

Payqa huk llaqtakunapaq unanchata hatarichinqa, Israelpa qarqusqankunata huñunqa, hinaspa Judápa ch'iqnisqa masinkunata kay pachapa tawa kuchunkunamanta tantachinqa. Isaías 11:12.

Diosmi reqsichin paylla kasqanta ruraran wasita, chaytaqa mana allin qowaykuna haywarisqankuta rikuchi clase nisqankuna paykuna rurasqankuta nispa mañakunku. Chay wasipim confiarinku maypachachus willakunku: “Kaykunaqa Señorpa templonmi.”

Sayay Señorpa wasinpa punkupi sayariy, chaypim kay rimayta willakuy, hinaspa niy: Uyarispaq Señorpa siminta, llapa qankuna Judá llaqtamanta, kay punkukunata yaykuspa Señorta yupaychaqkuna. Kayhinan nin tukuy atiyuniyuq Señor, Israelpa Diosnin: Ñanniykichista ruwasqaykichistawan allinchaychik, chayraqmi kay cheqapi tiyachisqaykichik. Ama llullaq simikunapi hapipakuychikchu, nispaykichik: “Señorpa templonmi, Señorpa templonmi, Señorpa templonmi kaykunaqa.” Jeremías 7:2–4.

Llulla simikunapi “hap'ipakuspa” kaqkunaqa, llullata ñiñkunam kanku. Wasita Señor rurasqantaqa, pay kikin rurasqan cimientopi sayarichirqa. Dios waqyaspa mana kutichiya munarqaku chay clase runakunaqa, kikinkupa ñanninkunata akllakurqaku hinaspa millay abominacionkunapi kusikurqaku. Paykunaqa “ñankunata” hinaspa “abominacionkunata” pluralpi akllakurqaku, Jeremías rimarqa ukhupi purinapaq huklla ñan kasqanta.

Kaymi nin Señor: Ñankunapi sayaruychik, qhawariychik, tapuychik ñawpa ñankunamanta, maypichus allin ñan kashan, chaypi puriychik; chayhinam samayta tarinkichik almaykichikpaq. Ichaqa paykuna nirqanku: Manam chaypi purisunchikchu. Hinallataq qankunapaq qhawaqkunata churani, nispa: Uyarispa uyarichiychik wakra waqaypa qapariyninta. Ichaqa paykuna nirqanku: Manam uyarisunchikchu. Chayrayku uyariychik, llaqtakuna, yachaychik, aylluy, imachus paykunapi kashanta. Uyariy, pacha: qhaway, kay llaqtaman mana allinta apamushaq, yuyayninkumanta rurukunata, simiykunata mana uyarisqankurayku, kamachiytaytataq mana, aswanpas qispichirqanku. Imapaqtaq ñuqaman hamun Sebamanta inciensota, karu llaqtamanta misk'i soqta t'oqota? Rupachisqa ofrendaykichikqa manam chaskisqachu, sacrificiyo ykichikpas manam ñuqapaq misk'ichu. Jeremías 6:16–20.

Chunka pichqa chunka pichqayuqpi, Jeremíasqa mana uyariyta munasqa millay huñunata, rinriyuq kaspanku, “asipayakuqkuna tantanakuy” nispa sutichan. Kay huñunamanqa “rikch'ariq” qosqa karqa ñawpaq angelpa willakuyninpa, iskay ñiqin angelpa willakuyninpa historiantunapipas, hinaspa kimsayuq angelpa historiantunapipas; ichaqa allin ñanpi, machu ñankunapi puriytaqa mana munarqankuchu. Chaypa rantinpiqa “ñankuna” nisqakunapi purirqanku. Chayraykun Isaías riqsichin Diosqa achka pantasqakunata akllananpaq, paykunaqa machu ñankunap sapaq chiqaq ñanninta saquespa, llulla ñankunap achka kayninta akllarqankurayku. Imayna Isaíaspa testimoniunpi kasqa hina, asipayakuqkuna tantanakuyta yupaychayninpa Señorpa ñawpaqninpi mana chaskisqachu. Hermana Whiteqa sut'inmi Isaíaspa pantasqakunap achka kayninta Pabloq

kallpayoq pantachiyninwan tinkuchin, hinaspa churan Señorpa wasiyninta sayarichisqan, sayarichisqanpataqmi sayarichin, chay qallariy chiqaqkunata mana chaskiypa konteksunman.

“Uma, runakunapa sonqonkuna ukhunta qhawariq, llapa runakunapa sonqonta leesqantaq, hatun k’anchayniyuq karqanku chaykunamanta nin: ‘Manam ñak’arichkankuchu nitaq musphachisqakuchu paykunapa moral hinallataq espiritual kasqankumanta.’ Arí, paykunaqa kikinkupa ñankunatan akllakurqanku, sonqonkutaq millay ruwayninkupi kusikun. Ñoqapas paykunapa pantasqa yuyayninkutan akllasaq, manchakusqankutataq paykunaman apamusaq; imaraykuchus noqa waqyasqaypi mana pipas kutichimurqanchu; rimasqaypitaq mana uyariwarqankuchu: astawanqa ñawpaqniypi mana allinta ruraraqunku, hinaspataq mana kusiysaypi kaqta akllakurqanku.’ ‘Diosqa paykunaman atiyiniyuq pantachiyta kachamunqa, llullata creechunpaq,’ imaraykuchus ‘manam cheqaq kayta munakuywan chaskirqankuchu, qispichisqa kanankupaq,’ ‘aswanqa mana chanin kaypi kusikurqanku.’ Isaías 66:3, 4; 2 Tesalonicenses 2:11, 10, 12.

Hanaq yachachiqmi tapurqa: “¿Ima aswan sinchi pantachiytaq yuyayta llullachinman, suti qaparikuyllawan qamkuna allin cimentopi sayachkankichik, Diospas ruwaynikichikkunata chaskin, nispa, chiqaqpim ichaqa achka imakunata kay pachapa yachaykayninman hina rurachkankichik, hinallataq Jehovápa contranpi huchallikuchkankichik? ¡Ay!, hatun llullakuymin chayqa, sonqota hap’iq musphachiy, runakuna huk kutin cheqaqta reqsisqankumanta qhepaman, Diosta yupaychaypa rikchayninta chaypa espiritunwan atiyinwan pantaspa, hinallataq qhapas kashankuta, achka imayuña kashankuta, mana imapas faltasqanta yuyaspa, chiqaqpim ichaqa llapa imapipas muchusqalla kashanku.”

“Diosqa mana cambiasqachu kachkan paypa cheqaq sirviqninman, pacha p’achankuta mana q’añuchispa waqaychaqkunaman. Ichaqa achkakuna waqyaspa nin: ‘Thak kaywan hawka kay,’ chaykamataq usqhaylla tukuychay wañuy paykunaman hamushan. Sichus mana kanchu hunt’asqa wanakuy, sichus runakuna mana sunqunkuta llamp’uchankuchu huchankuta willakuspa, hinaspa cheqaqta chaskinkuchu imayna kasqanpi Jesúspi, manapuni hanaq pachaman yaykunkachu. Pichqachay ñuqanchikpa chawpinchikpi rurakunqa chayqa, manaña samasqa kaypi qhiparisaqkuchu, qhapaq kasqanchikmanta hatunchakuspa, imaymanayumanta, mana imapas pisiwasqanchikta nispa.

“¿Pitaq cheqaqtapuni niyman: ‘Quriyku ninapi pruebasqa kashan; p’achaykunaqmi kay pachaq mana allin ruwayninwan mana qhellichasqachu’?” Rikurqani Yachachiqniyku sutillamanta chiqap kayniyoq kasqankuta nispa p’achakuna-man señalasqanta. Chaykunata qechuspan, uraypi kaq qhellichakuyta rikuchirqa. Hinaspan niwarqa: “¿Manachu rikunki imaynatas paykuna hatunchakuspa qhellichakusqankuta, hinallataq millay llimp’i kay sapaq kasqankuta pakasqankuta? ‘¿Imaynataq cheqaq kasqanta yupaychasqa llaqtaga warmi mana allin puriqman tukurqa!’ Taytaypa wasin rantiy rantispa negociona wasiman tukusqa, maymantachus Diospa presencia-ninwan hatun k’anchaynin ripukunña! Kayraykun pisi kallpa kan, kallpataq mana kanchu.”” Testimonies, volumen 8, 249, 250.

Chay pasajepi, Jeremiaspa tantakuynin burlakuqkunaqa Laodiceamanta runakuna hina reqsichisqa kanku, paykunaqa mana yuyayniyuq sipaskuna kanku.

“Iglesia kasqankaynin, mana yuyayniyuq sipaskunawan rikuchisqa, Laodicea kasqankaymanta hina rimarisqallantaqmi.” Review and Herald, August 19, 1890.

Waqsinin sipaskuna aswan sut'inchakunku medianoche qapariy chayamunanpi aceite mana kanqankuta, maypachachus chaskinku pantasqa yuyayta, kikinkupa ñawpaq akllakusqanman hina mayqin ñanta hap'inankupaq, Jeremiaspa ñawpa ñankunata ichaqa mana chaskispa. Chay ñawpa ñankunapim samaypas kawsariypas tarikunan, chay samay kawsariywan kuskatas qhepa para kasqa.

“Qhawarichiwarqani karqan kinsa kaq angelpa willakuynin tukukuq tiempo-man uraykama. Diospa atiyinmi llaqtanpa hawanpi samaykusqa karqan; paykunaqa llamkayninkuta hunt'asqaña karqanku, ñawpaqninpi kaq sasachakuq horapaqpas wakichisqaña karqanku. Chaskirqankun qhepa para-ta, ichaqa Señorpa qayllanmanta musuqchasqa samayta, hinaspa kawsak testimoniupas kawsarichisqa karqan. Qhipa hatun willakuyqa maypiña waqyasqa karqan, chaymi kay pachapi tiyaq runakunata kuyuchispa phiñachirqa, paykunaqa chay willakuyman mana chaskiqkuna kasqankurayku.” Early Writings, 279.

Santo Espíritu jich'apiy llamk'aynin tiemposmi sinch'i pantasqa yuyay jich'apiyku mana yachaq Laodiceapi virgenkunaman, paykunaqa manam cheqaqta munankuchu, chayraykum llullata akllarqanku cheqaqpa rantinpi iñinankupaq. Cheqaqta chinkachiyqa kamachikuyta chinkachiywan kikinchasqam, Diospa kamachikuyninqa paypa profético kamachikuyninkunapi incarnasqam kachkan.

“Apocalipsisqa mana musuq imatapas ruranachu, nitaj musuq imatapas kamarinachu, aswanqa runakunaman mana riqsisqa kasqanta, rikuchisqa kaptinraq, chayta rikuchiymín. Evangelio pi kaq hatun wiñay cheqaqkunaqa allinta mask'aspa, Diospa ñawpaqenpi kikin chikta pisiyman churaspa, sut'inchasqa kanku. Humilde cheqaqta mask'aqpa yuyaynintaqa divino Yachachiymi pusayku; Santo Espíritu pusayninwanmi Simipa cheqaqkunaqa payman riqsichisqa kanku. Chhaynapi pusasqa kaymanta aswan aswan chiqaq, aswan atiniyuq yachay ñanqa manam kanchu. Salvadorpa prometesqa karqa: ‘Pay, cheqaq Espíritu hamuptinqa, llapa cheqaqmanmi pusasunkichik.’ Santo Espírituta qusqanraykunmi Diospa Siminta entiendenchik.”

“Salmistaqa qillqanmi: ‘Imanawanmi wayna runaqa ñanninta mayllakunman? Simiykita kasukuspan. Tukuy sonqoywanmi mask'ayki: ama saqeychu kamachikuyniykimanta pantanayta.... Ñawiykunata kichariy, leyki ukhumanta admiraypaq kaqkunata rikunaypaq.’”

“Yachachisqanchikmi kachkan chiqaqta maskhananchikpaq pakasqa quri qhapaq hina. Señorqa chiqaqta cheqaq sonqowan maskhaqpa yuyayninta kicharin; Santo Espíritunataqmi atichin Payta, revelaciónpi kaq chiqaqkunata hap'inanpaq. Kaytan salmista nin, ñawinkuna kicharisqa kananpaq mañakuspan, kamachikuypi admiraypaq kaqkunata rikunanpaq. Almaqa Jesucristoq allin kayninkunata munaywan waqyaspanqa, yuyayqa atichisqa kan aswan allin pacha gloriankunata hap'inanpaq. Diosmanta Yachachiqa yanapayninllawanmi Diospa Siminpa chiqaqninkunata entiendenchik. Cristoq yachay wasinpi yachakunchik llamp'u sonqoyoq, pisi kaq hina kananchikpaq, imaraykuchus chaskichisqa kanchik Diosta yupaychaspas kawsaypa pakasqa kaqkunata entiendenanchikpaq.” Sabbath School Worker,

December 1, 1909.

Qhepa paraqtamanta willakuyta utaq qhepa paraqtapa ruwayninta qhispiychiyqa Diospa kamachikuyninta qhispiychiymin. Jeremías nirqan: “manam uyariqkuchu simiykunata, nitaq kamachikuyniyta, aswanpas qhispiychkan,” nispa; chaypiqa Oseaswan acuerdan.

Llaqtay runakuna yachay mana kaptinmi chinkachisqa kanku: qan yachayta wikch’upusqaykimanta, ñuqapas qanta wikch’upusaqmi, ama ñuqapaq sacerdote kanaykipaq: qanpa Diosniykip ley-ninta qunqarpusqaykimanta, ñuqapas wawaykikunata qunqarpusaqmi. Oseas 4:6.

Yachayta mana yuyaysapa runakuna qhispiychkanankuta mana munasqankuqa yachaypa yapakusqanmi, chaytaq Daniel reqsichin tukukuy pacha chaypi rikhurimusqanta. Tukukuy pachapi, 1798 watapi, hinaspa chaymanta huk kutitaq 1989 watapi, huk yachay yapakusqa karqan, chaytaq Dios akllasqan willakuqwan sut’inchasqa karqan, pay iskay chay kikinkuna rikch’akuq miraykunapa sapinkunata sayarichkaptin. Chay sapin cheqaqkunataq wakin Bibliamanta kamachiykunawan allinchasqa karqanku, chay kamachiykunataq sapa historiaq akllasqa willakuqninman sut’inchasqa karqan; chay sapin cheqaqkunataq Jeremiaspa ñawpa ñankuna kanku, hinaspa paykunataq qhepa tukuypi chawpi tuta willakuypa hinaspa hatun qapariypa willakuyninpi aceite nisqata tukupaypi sayarichiq cheqaqkunam kanku. Qhepa paraqa, pachak tawa chunka tawa waranqa sellakusqan historiapi Chawpi Tuta Qapariy willakuyta paqarichin; chaymanta qhipamanqa, Diospa huk wak lloq’esninta, Babiloniapiraq kachkashaqta, huñunankupaq historiapi hatun qapariy willakuyta paqarichin. Qhepa paraqa huk willakuypas, hinaspa chay willakuyta paqarichiq ruway ñanpas kikinmi. Danielpa yachay yapakusqanqa kimsa ñiqi pruebay ruwayta qallarín.

Hinaspan ñirqan: “Puriyki, Daniel; kay simikunataq wisq’asqa, sellasqa kachkan p’uchukay pacha chayamunankama. Askha runakunan q’umyachisqa kanqaku, yuraqyachisqa kanqaku, hinallataq suyasqa kanqaku; ichaqa mana allin runakunataq mana allinta ruwaspaqmi ruwanqaku. Mana mayqin mana allin runapas entiendenqachu; yachaqkunataq ichaqa entiendenqaku.” Daniel 12:9, 10.

Danielpa mana allin ruwaqkunataq Mateopa mana yuyaysapa sipaskunakunam, paykunataq akllanku Laodicea hina kawsayniykuta hap’ipakuyta. Chay kawsayniyku rikurimun Danielpa kimsa pruebakunamanta kimsakañan ñiqinpi, maypim yachaysapakuna hinallataq mana allin ruwaqkunapas pruebasqa kanku. Qhipa pruebaqa maypim taripay rurakapun, iskaynin ayllukunataq rikuchinku wirayuchku manachu kasqankuta.

“Kaymi rikch’ayninkuna yachachin, taripay qhepapiqa manam kanchu ima probaciónpas. Evangelio llamk’ay tukukuptinqa, chaymanta chaylla allinkunawan mana allinkunawan rakisqa kay hamun; sapanka clasepa destinonpas wiñaypaqmi takyasqa qhiparin.” Christ’s Object Lessons, 123.

Kimsa kaq pruebapi rikch’ariy ruwanakuyqa yupaychakuqkunata reqsichin, mana yuyayniyuq Laodicea runa kasqankuta utaq yachayniyuq Filadelfia runa kasqankuta. Qhipa pruebanqa hunt’asqa kachkan qhipa para willakuywan kуска, chaymi qhipa paraq metodologianwan sut’iman

orqosqa karqa. Pipas qhipa paraq metodologianta chinkachin chayqa, huk alma chay hina kayman churakun, chaymanta mana atinchu qhipa paraq willakuyninta entiendenanpaq. Willakuyas metodologiapas, Isaiaspa nisqanman hina, qhipa prueba kasqankuta reqsichin.

¿Pitataq yachayta yachachinqa? ¿Pitataq yachachisqanmanta entiendenanta ruraranqa? Ñuñumanta qichusqa, chuchumanta karunchasqa runakunatam. Kamachikuyqa kamachikuy patapim kanan, kamachikuy patapin; siq'iqa siq'i patapim kanan, siq'i patapin; kaypi pisillata, chaypipis pisillata. Imaraykuchus akllusqa simiwan, huk rimaywanmi kay llaqtaman rimarinqa. Paykunamanmi nirqan: “Kaymi samay, sayk'usqata samachinaykipaq; kaymi musyachiykunaq kawsariynin”; ichaqa mana uyariyta munarqankuchu. Chayraykun Señorpa siminqa paykunapaq karqan kamachikuy patapi kamachikuy, kamachikuy patapi kamachikuy; siq'i patapi siq'i, siq'i patapi siq'i; kaypi pisillata, chaypipis pisillata; purinankupaq, qhipaman urmankupaq, pakisqa kanankupaq, toqllapi hap'isqa kanankupaq, hinaspa apasqa kanankupaq. Chayrayku Señorpa siminta uyariychis, qamkuna asipayasqa qhari runakuna, Jerusalénpi kay llaqtata kamachiqkuna. Imaraykuchus qamkuna nirqankichis: “Wañuywanmi rimanakuyta rurasqayku, uku pachawanmi allin yuyaypi kashaqku; llumpay muchuy hina maqay pasaptinpas manam noqaykuman chayamunqachu; llullakuytam pakakunayku hina churakusqayku, llulla kay uramanmi pakakusqayku.” Chayrayku Señor Diosmi nin: “Qhawariy, Sionpi huk rumi cimentopaq churani, pruebasqa rumi, ancha chanin esquina rumita, sinchi cimientota: pipas paypi creenqa, manam usqhayllachu purinqa. Hinallataq taripayta tupuna siq'imanmi churasqa, chiqap kaytataq plomada-man; chikchiqa llullakuy pakakunata picharinqa, unuqa pakakuna cheqata llumpayta hunt'arinqa. Wañuywan rurasqaykichis rimanakuyqa p'akisqam kanqa, uku pachawan acuerdoykichistaq manam sayanqachu; llumpay maqay muchuy pasaptin, chaymi paywan sarusqa kankichis.” Isaías 28:9–18.

Profecía bíblica “castigota llimp'isqa llusqsimuynin” nisqaqa domingo p'unchaw kamachiy crisispa wiñayllam purisqanmi, chayqa qallarin mana unaypi hamuq Estados Unidos nisqapi domingo p'unchaw kamachiywan. Chay mana yuyayniyuq, millay Laodicea runakuna, “cheqaq kayman munakuyninta” mana hap'iqkuna, chayrayku yachaypa yapakuyninta qechuqkuna, creenku “castigota llimp'isqa llusqsimuynin” mana “hamunqachu” paykunaman, imaraykuchus, wakin imakuna ukhupi, paykuna akllarqanku Romaq huk unanchanapa llulla sut'inchasqanta profecía bíblica ukhupi chaskiyta. Chayta ruwaspaqa, kikinkupa profético cimientonpi sayasqa huk llulla profético modelo ruwarqanku. Paykunapa cimientota aqupi sayasqam, chay aquqa achka ñut'u rumikuna ñit'isqa tantasqanta rikuchin. Yachaysapaqkunapa cimientota huklla Rumi patapin sayasqam.

Diospa qowasqan graciaman hina, ñoqa, yachaq kamachiq wasichaq hina, cimientota churarqani, hukñataq chay patapi hatarichin. Ichaqa sapa runa allinta qhawachun imaynatas chay patapi hatarichin. Huk cimientotaqa manam pipas churayta atinchu, ña churasqa cimientomanta huktaqa; chayqa Jesucristo kashan. Kunanqa pipas kay cimientopa patanpi qorita, qolqeta, ancha chanin rumikunata, kaspita, ichhuta, q'achuta hatarichin chayqa; sapa runapa ruwasqanmi rikuchisqa kanqa, p'unchawmi chayta sut'inchanqa; ninaqwanmi rikuchisqa kanqa, hinaspa ninam sapa runapa ruwasqanta imayna kasqanmanta pruebanqa. 1

Corintios 3:10–13.

Llulla cimientokunaqa chiqap cimientowanmi tupachisqa kanku, chaymi Cristo Jesús—Rumi. Chiqap utaq llulla cimientoka rikuchikun Danielpa kimsa pruebankunamanta qhipa kaqpi. Chayqa “ninawanmi sut’ichisqa kanqa”—Pactopa Qelqasaqenpa ninanwan, paymi usqhaylla hamunqa Templonman. Chaymantataq huk clase rikurimun, wañuywan pactota rurakusqankuta; huk clasepas rikurimun, kawsaypa pactonta rurakusqankuta.

Qhawariychisqay, ñoqaqa kachasaq willakuy apaqniyta, paymi ñanniyta wakichinqa ñawpaqniypi; hinaspan Señor, mayqentaq maskhashankichik, usqhayllam hamunqa templonman, arí, tratopa willakuy apaqnin, mayqenpi kusikunkichik; qhawariychisqay, payqa hamunqañam, nispa nin Tukuy Atiyniyuq Señor. Ichaqa, pim atipanman hamuynin p’unchawta awantayta? pim sayanman rikurimuptin? imaraykuchus payqa k’anchariq nina hina, hinallataq p’achakuna mayllaq lliklla hina. Paymi tiyaykunqa qullqita qhatiq hina, ch’uyanchakuq hina; Levípa churinkunataq ch’uyanchanqa, qoriwan qullqiwan hina qhatiqta qhatiq, ch’uyata ch’uyanchaspa, chayhina Señorpaq chiqap kaypi haywarikuyninkuta haywanankupaq. Chaymantataq Judápa, Jerusalénpa haywarikuyninqa Señorpaq sumaqmi kanqa, ñawpaq p’unchawkunapi hina, unay watakunapi hina. Hinaspan qankunaman qayllayamusaq juzganaypaq; utqaymanta testigom kasaq layqakunapa contra, waqllikuqkunapa contra, llulla jurakuqkunapa contra, jornalninta mich’aqkunapa contra, viudata, wakchata ñak’ariqkunapa contra, karu llaqtamanta hamuqta derechomanta q’ewiqkunapa contra, hinaspa mana manchakuwankuchu ñoqata, nispa nin Tukuy Atiyniyuq Señor. Malaquías 3:1–5.

Rimanakuypa Kachaqninqa taripaypi qayllamun, Danielpa pruebanakuy ruwanakuy kimsa kaq pruebayman chayaninpi, yachaqkuna hinaspa mana allinkuna pruebachisqa kaptinku. Danielpa kimsa pata pruebanakuy ruwanakuyqa pacha tukukuypi qallarín, Danielpa libron kicharisqa kaptin hinaspa yachay yapakusqa kaptin. Chay yachay yapakusqaqa sut’iman apasqa kan akllasqa kachappa llamkayninwan, paymi waqra waqachin. Chay kachaqtaq Malakías sutichan “kachaq” nispa, “ñanta wakichiq” nispa, Rimanakuypa Kachaqnin hamuqmanta ñawpaqpi; paymi ninawan rikuchin pichus Paywan rimanakuymán yaykusqa kasqanta, utaq pichus wañuywan rimanakuy ruwanata akllasqanta. Millerita historiapi Cristoqa usqhaylla templonman hamurqan 22 de octubre de 1844 p’unchawpi, huk señalta hina, chaymi utqay hamuq domingo kamachiyta ñawpaqta rikuchin.

“Cristopa hamuqnin, noqanchikpa Hatun Sacerdoten hina, aswan ch’uya cheqman, santuarioq pichanankama, Daniel 8:14pi rikuchisqa; Runaq Churinpa hamuqnin Unay P’unchayniyoqman, hina Daniel 7:13pi rikuchisqa; hinallataq Señorpa hamuqnin Templonman, Malaquías willakusqanman hina ñawpaq willasqa, chaykunaqa kikin ruwayllamanta willakuqkuna kanku; chaytaqmi novioq casarakuymán hamuqninwanpis rikuchisqa, Cristo chunka sipaskunamanta yachachikuyninpi nisqanman hina, Mateo 25pi.”
The Great Controversy, 426.

Danielpa kimsa qimsa pruebanmanta qhipaqa pasakunanmi qayllapi hamuq domingo leypi, hinan Paktopa Chaskiqnin chayamun ninawan rikuchinapaq piqa kawsaywan utaq wañuywan pactota rurashqa kasqanta, chaymi Levitakunaq contexto-pi churashqa kachkan. Malaquías Mateo-pa

yuyaysapa, mana yuyaysapa virgenkunata willarqa — Juanpa Laodicea runakunata, Filadelfia runakunata, hinaspa Danielpa yuyaysapa, millay runakunata — nispa, iskaynin huñukunapas ninawan pruebarqakunku, chaymantaq sut'inchakun piqa Levitachu kasqan, mana utaq Levitachu kasqan.

Leví runakunaqa quri torokunapa iskay hatun hatarikuyninpi cheqaq sonqowan sayaqkunapa unanchaqninkum. Ñawpaq hatarikuyninqa Aaronpa hatarikuyninmi karqa, iskayñiqinñataq Jeroboampa hatarikuyninmi karqa. Iskay ejemplopinpas Leví runakunaqa cheqaqkunata reqsichirqanku, hinallataq iskaynin ejemplokunapas ishikay testigotam qun Leví runakunawan unanchasqa huñuyqa cheqaq kayninmanta, utqaylla hamuq domingo ley pacha. Aaronqa huk quri torotam rurakurqa. Quriqa Babiloniapa unanchanmi, torotay uywaqa huk bestiapa imagenmi. Chaymantaqa huk raymitam churakurqa, mana yuyayniyuq runakunataq q'ala kachkaspa toropa muyuriqninta tusurqanku. Tukuy hatarikuyninkuqa Moisessta, akllasqa kachaqninta, mana chaskisqankupi sayasqa, hinaspa chaywan kallpachasqa karqa.

Hinaptinmi Moisés Aaronta: “¿Imatataq kay llaqta rurarusunkiman, hina hatun huchata paykunaman apamunaykipaq?” Aarónñataq nirqan: “Ama señorniypa piñakuyninqa rawraychu. Qamqa reqsinkim kay llaqtata, mana allinman qispisqa kasqankuta. Paykunaqa niwarqanku: ‘Dioskunata ruwayku, ñawpaqniykuta rinqakuqta; kay Moisésmantaqa, Egipto suyumanmanta orqomuwarqanchik chay runamantaqa, mana yachanchikchu imanasqanta’ nispa. Chaymi noqaqa paykunata nirqani: ‘Pipas qoriyuq kaqkunaga qechuchunku’ nispa. Hinaqtinmi qoyuwarqanku; noqataq ninaman wischurqani, chaymantaq kay becerro lloqsiramurqan.” Moisésñataq llaqtata qhawaykuspa, q'alalla kasqankuta rikurqan; (Aarónmi paykunata q'alalla rikurichisqa, awqankunapa ñawpaqenpi p'enqayman chayanankupaq.) Chaymi Moisés campamentopa punkunpi sayarispa nirqan: “Pitaq Señorpa favorninpi kaq? Hamuchun noqaman.” Hinaqtinmi llaqa Levípa churinkuna payman huñunakumurqanku. Paykunatataq nirqan: “Israelpa Señor Diosninmi kaynata nin: ‘Sapa qhari espadanta ch'akatanman churakuchun, campamento ukhunta punkumanta punkukama purispataq, sapa runa wawqinta wañuchichun, sapa runa masinta, sapa runa runamasinta ima’ ” nispa. Levípa churinkunaqa Moisespa nisqanman hina ruraraqanku; chay p'unchaytaq llaqtamanta kimsa waranqa qharikuna hina wañurqanku. Éxodo 32:21–28.

Tusuqkunaga Laodiceamanta runakuna karqanku, paykunaqa “q'alala kayninkupa p'enqayninta” rikuchirqanku; chayqa soqta plagaq willakuyninmi, kunan pacha Romaq kimsa-rikch'aq hukllachasqa kasqanta allinta entiendenapay nisqa willakuy: dragón hina, bestia hina, llulla profeta hina. Chay willakuyqa sinchita contradecín Uriah Smithpa sapallanman sayasqa interpretación privadanta, chaymi soqta plaga wan Armagedónwan tinkisqa cheqaqkuna taqmasqa.

Paykunaqa Laodicea hina kasqankuta rikuchispa, akllasqa kachamuyoqpa atiniynta mana chaskirqankuchu, hinaspataq kikiñan chinkasqa yuyayniyoq kasqankuta rikuchirqanku, imaynachus paykunaqa satanásqa unanchasqan “sapa p'unchaw” nisqata akllakuspa Cristoq santuarionpi ministrakusqanmanta diospa unanchasqan hina reqsichikunku chaykunawan. Qespichisqa kayninkuta huk unanchasqa diosmanmi qosqanku; ichaqa yupaychasqanku diosqa Egiptopa diosninpa unanchasqan karqa, Egiptoqa dragónpa unanchasqanmi. Imaynachus Laodicea

Adventismo pepas karqan, chhaynaqa cheqaq kayta mana chaskirqankuchu: “sapa p’unchaw” nisqaqa pagano Romaq, dragónpa, unanchasqan kasqanta; hinaspataq satanáspa unanchasqanta Cristoq unanchasqan hina reqsichirqanku.

Runaq churin, uyaykita churay Egipto suyupa rey Faraonpa contranman, paypa contran willakuy, hinallataq llapa Egiptopa contran. Rimay, nispa: Kayhinan nin Señor Dios: Qhawariy, qanpa contraypin kani, Egipto suyupa rey Faraón, mayuyninkunapa chawpinpi sirikuchkaq hatun amaru, mayqinchus nirqan: “Mayuyqa noqap kikinmi, noqataqmi payta ruwarqani noqapaq.” Ezequiel 29:2, 3.

Aarónpa contranpi sayaqkunaqa llullakuyta iñirqanku: qori becerro nisqapi rikuchisqa dragónpa huk unancha qninmi Egiptomanta watasqa kayninkumanta qespichirqa Diosninku kasqanta. Laodicea Adventismoqa hinallataq llullakuyta iñin: pagano Romaq (dragónpa) huk unancha qnin, “sapa p’unchaw” nisqapi rikuchisqa, Cristopa huk unancha qnin kasqanta, paypa rurayninta hanaq pacha santuario ukhupi ministerionpi runakunata huchapa watasqa kayninmanta qespichiy kasqanta. Hinallataq akllasqa kachaqa chinkachirqanku, imaynachus Laodicea Adventismoqa “sapa p’unchaw”pa unancha qninmanta churanakuypi chinkachirqa hina.

Laodiceamanta Adventismopa ñawpaq mirayninpi (1844manta 1888kama), hinaspan qhespichirqanku Millerpa rurasqanta, qanchis pacha nisqakunata reqsichisqanmanta. Iskay ñiqin mirayninpi (1888manta 1919kama), qallariirqanku “sapa punchaw” nisqa cheqaq kayta qhespichiyta. Kimsa ñiqin mirayninpi (1919manta 1957kama), kutirirqanku apostata protestantismopa yuyayninman, maypin “llaqtaykimanta suwaqkuna” nisqaqa Antiochus Epiphanes kasqanta yachachin. 2001 watapi, setiembre killapa 11 p’unchayninpi, Bibliapa profecianpi Islampa ruwanasqanta qhespichirqanku, chay p’unchaypi kimsa ñiqin ay nisqa chayamuchkaptin. Chay tawa cheqaq kaykunataqa Millerpi sayachirqa, Habacucpa iskay tablankunapim rikuchisqa kanku, sapankataq Millerpa rurasqanmanmi t’ikrasqa kanku, paytamana Hermana White “akllakusqa huknin” nispa sutichan.

Jeroboampa hatariyuyninqa qallarin, chay chunka ayllukunamanta ruwasqa hanaq llaqtapa qallariyninpi, paykunaqa Jeroboamtam ñawpaq reysinkuta ruwakurqanku. Jeroboamqa iskay quri becerrokunata ruwarqa, huknintataq Betelpi churarqa, “Diospa wasin” nisqapi, huknintataq Danpi, “taripanakuy” nisqapi. Betelwan Danwan kuskanmi iglesiata (Betel) hinallataq estadotapas (Dan) tinkuchinku. Aaronpa hatariyuyninwan hinallataq, becerro kunaqa qurimanta ruwasqa karqanku, Babiloniapa unancha qnin kaspas, iskayninkutaq huk bestiapa rikchaynin karqanku. Aaronwan hinallataq, Jeroboamqa wata sapa raymita kamachirqa, becerrokunataq chay dioskunam kasqankuta nispa reqsichirqa, paykunam Diospa llaqtanta Egiptomanta orqomurqanku nispa.

Hinaspa Jeroboam sonqonpi nirqa: Kunanqa kay qhapaq suyuqa Davidpa wasinmanmi kutinqa. Sichus kay runakuna Jerusalén llaqtapi Señorpa wasinman llusqispa qarpaykunata ruwanankupa rinman chayqa, kay runakunapa sonqonmi yapamanta señorinkuman kutinqa, Judá suyupa qhapaqnin Rehoboamman; hinaspa wañuchi wankuman, hinaspa Judá suyupa qhapaqnin Rehoboamman kutipankuman. Chayraykum qhapaqnin yuyayman churakuspa iskay qurimanta becerrokunata ruraspa paykunata nirqa: Ancha sasam qankunapaq Jerusalénman

lluqsiyqa; qhawariy, Israel, kaykunam diosniykikuna, Egipto hallp'amanta horqosuqniykikuna. Hukninta Betelpi churarqan, huktaq Danpi churarqan. Kay ruwayqa huchaman tukurqan; runakunam hukninpa ñawpaqenman yupaychanankupa, Dan kama, ripurqaku. Hinas pam alto lugarespa wasinta ruraraqan, sacerdotekunatapas runakunapa pisi aswanmanta akllaspa churarqan, mana Levípa churinkunamanta kaspapas. Hinas pam Jeroboam pusaj killaqpi, killaq chunka pichqa p'unchawninpi, Judápi kaq raymiman rikch'akuqta, huk raymita kamachirqan; hinas pam altarpim haywarqan. Chayhinatam Betelpipas ruraraqan, rurasqan becerrokunaman qarpaykunata haywaspa; hinas pam Betelpi churarqan rurasqan alto lugarespa sacerdotekunata. Chayraykun Betelpi rurasqan altarpim haywarqan pusaj killaqpa chunka pichqa p'unchawninpi, kikiillan sonqonmanta yuyasqan killaqpi; hinas pam Israelpa churinkunapa huk raymita kamachirqan; altarpitapa haywarqan, inciensotapas rupachirqan. 1 Reyes 12:26–33.

Jeroboamqa “sonqonman yuyayninpi kamasqa,” nisqaqa rikuchin Uriah Smithpa llamkayninta, paymi haykurichirqan huk “sapaq sut'iqchasqa yuyayta” mayqinwanpas profetiku modelonta sayarichinanpaq. Jeroboamqa Aarónpa qatiyninta qatikurqan, chaymi pantasqata qawarichirqan Egiptopa huk diosninta cheqaq Dios hina. Aaronwan Jeroboamwan rurapusqanku diosqa sayarqan Romaq iskay uya kayninta rikuchi huk unancha pantasqa apaychasqa kasqanpi, estadopi kamachiywan iglesiapi kamachiywanpa unanchan hina. Aaronpas Jeroboampas sut'inchasharqanku dragónpa atiyinpa huk llimphita, uywapa llimphinpa unanchasqanwan. Chayrayku, iskaynin chay santu rebeliónmanta willakuykunaqa rikuchin Diospa llaqtanpa hatun pruebanta, mayqenwan wiñay kawsayninpa destino-ninpaq kamachisqa kanqa. Chay pruebanqa, inspiración nisqanman hina, uywapa llimphinpa rurasqanpa pruebanmi.

Roma sutipi “llaqtayki runakunapa suwaqkuna” nisqa unanchaqmanta ñawpaq ch'aqwayqa, 1843 watapi ñawpaq kamachiqkunapa siq'ichasqa tablaman chayasqa, Antiochus Epiphanesmi suwaq kasqanta nispa rimanakurqan, “suwaqkunaqa Roma kanku” nisqa cheqaq kaypa rantinpi. Chay ñawpaq ch'aqwayqa qhipa ch'aqwayta rikuchirqan, maypichus kunanqa “llaqtayki runakunapa suwaqkuna” nisqaqa Estados Unidosmi kanku, manataq Roma-chu, nispa rimanakushan. Ichaqa Daniel chunka hukniyuqpi, chunka versículomanta pichqa chunka versículokama, Antiochusqa Estados Unidospa unanchaqninmi; chayrayku qallariy llullakuypas, tukukuq llullakuypas, pichus rikuchisqa kashan nisqamanta, hukllam kanku.

Antíoco ima p'unchaykunapi imata sut'inchasqanmanta tutayaywan ch'aqwayqa, bestiapa rikch'ayninmanta ch'aqwayta paqarichin, Aarónpa Jeroboampa hatarikuyninkuna hina. Bestiapa rikch'ayninmanta ch'aqwayqa chay kikin pachapi rikhurin, Diospa llaqtanpaq hatun prueban bestiapa rikch'ayninpa ruwaynin kasqan pachapi.

“Señorqa sut'ita rikuchiwashan uywaqa rikch'aynin rurasqa kananta manaraq gracia p'unchawkuna tukukunankama; chayqa Diospa llaqtanpaq hatun prueban kananrayku, chaywanmi wiñay kawsayninkupa destino nisqan decidisqa kanqa. Qampa sayaynikiq ancha pantasqa, mana tupaqchasqa imaymanakunamanta chaqru-chaqrumi, chayrayku pisillanmi pantachisqa kanqaku.

“Apocalipsis 13 nisqapi kay yachachiyqa sut'ita qhawaykuchisqa kachkan; [Apocalipsis 13:11–17, citado].”

“Kaymi pruebananmi Diospa llaqtan runakuna sealasqa kanankupaq ñawpaqta kapunan. Llapa paykuna Diosman cheqaq kasqankuta rikuchispa kamachikuyninta waqaychaspa, hinaspa llulla sábado chaskiyta mana munasqankurayku, Señor Dios Jehovápa unanchan uraman churakunku, hinaspa kawsaq Diospa sellonta chaskinkaku. Hanaq pacha paqarisqa cheqaqta saquespa, domingo sábadota chaskiqkunaqa, bestiapa señalta chaskinqaku.” Manuscript Releases, volume 15, 15.

Paníq Whiteqa, “sapa p’unchaw” nisqapa Millerpa qhawariyninta, mana cristianokuna Roma nisqaman rikch’akuq kasqanta, allinchaspa chaskirqan chayqa, nirqanmi 1844 watamanta pacha, “huk qhawariykuna”, ashka rimaypi, chaskisqa kasqankuta, chaykunataq “tutayayta, ch’usaqyachiytawan” apamurqanku. “Sapa p’unchaw” nisqamanta llulla qhawariykuna paqarichisqan pantasqa ch’usaqyachiyqa, mana cristianokuna Roma nisqapa unancha kasqanman hina, “llaqtaykipa suwaqkuna” nisqawan, Roma nisqawan Romapa rikch’ayninwan chawpipi t’aqanakuymananta pantayta, tutayaytawan paqarichin.

Romaq unanchaqpinqa huk unanchamanta ñawpaq chaymanta qhipa churanakuykunaqa karqan ñawpaq rimanakuy llaqtawan, paykunaqa saqisqa karqanku, hinallataq chay pacha Diospa musuq pactopi llaqtan tukuqkunawan. Chay churanakuyqa yaykurqan mana munayta kamasqa grammar pa kamachikuyninkunaman kamachisqa kayta; chhaynaqa, chunka tawaq versículopi “hinallataq” nisqa simiqa Protestantekunaqa mana chaskisqan karqan, chayrayku suwakunaqa kikin atiyiniyuq kananpaq ñawpaq versículokunapi rikuchisqa atiyiniyuqwan nispa nirqanku.

Chayqaqa qelqakunaqa mana allin qhichuyayninta rikuchkarqa, Antíocoqa “suwa runakuna” kanman hina kallpachakusqa kaptin. Chayqa huk sapa yuyayman hina qhawariy karqa, imaraykuchus llapa llulla yachachiy, cheqaq kayman awqanakuk, huk sapa yuyayman hina qhawarisqallam. Kikin ch’aqwayqa huk saphi cheqaq kayman tukurqa, imaraykuchus chayqa 1843 watapi ñawpaq puriqkunapa cartankupi qelqasqa karqa. Chay cartaq yuyaychasqa sayachisqan yuyaychasqa kallpawanmi “suwa runakuna” nisqata Romaq unanchaqpinqa kasqanta takyaspa chiqancharqa, hinallataq cheqaq kaypa ancha ch’anin kasqanta hatuncharqa, imaraykuchus yachachiyta mana chaskiyqa iskaynintam mana chaskiy karqa: saphikunatawan Profecía Espirituypa atiyininta.

Llaqta masiykikunapa suwaqninmanta allin hamut’ay, Roma-ta rikuchispa, chaymanta yapasqa profetakunaqa unanchana patrunman, mayqentachus angelkuna qorqanku William Miller-man, imaraykuchus chayqa acuerdopi karqa profetika patrunwan pay hamut’arqa hinaspa qhawayman churarqa; chayqa kaymi karqa: ñawpa Roma pagana hinaspa Roma papal nisqaqa tukuy profetika aplicacionninkunapa tiyana simin karqaku.

Uriah Smithpa sapallan yuyayninmi, Daniel qhapaq chunka hukniyuq qillqapi kimsa chunka suqta versículopi “norte llaqtapa reyninta” Francia nisqaman reqsichispa, hinaspataq tawa chunka versículopi Turquía nisqaman, iskay pantasqa reqsichiykunata ruwarqan “norte llaqtapa rey” nisqapaq. Smithpa 1863 watapi cimientokunata chinkachisqanqa, huk ñawsayayta paqarichirqan, chaymi mana saqerqanchu profeciapa aswan saphiyuq kamachikuyninta rikuyta; chayqa kaymi: Cristopa pacha chimpapiqa profecía qawarichirqan kunan pacha espirituales kaqkuna, ñawpaq

pacha literal kaqkunawan rikch'achisqa kasqankuta. Pabloqa sut'ita yachachirqa kay chiqaqta, rimarispa imaqa ñawpaqta hamuq kasqanta literal, hinaspataq qhipaman espiritual kasqanta.

Ichaqa mana ñawpaqtaqa karqanchu espiritukunaq kaqninqa, aswanqa natural kaqmi; chaymanta qhipataqmi espiritukunaq kaqninqa. 1 Corintios 15:46.

Smithqa pactopi aylluman karqa, paykunam Diospa llaqtanman tikrarqanku apostata protestantismota rantinankupaq; ichaqa payqa paykunapa hatarikuyninkuta qispichirqa, qanchis kuti nisqata rechazaspa, hinaspa 1863 watapi lurasqa chartninta yaykuchispa. Sapallan yuyayman hina qhawayninta churaykuspan, Apocalipsis chunka soqtayuq kapitulumanta Armagedonpa llullaq hamutayninta paqarichirqa; chayqa huk prueba kasqanmi Romapa allin hamutaynin chiqap kasqanmanta.

Llunkaqkunamanta ñawpaq ch'aqwaypi, Smithqa chay chunka sipaskunamanta rimay yuyaychasqapa ñawpaq hunt'akuyninwan chaskisqa kaqkunata rikuchirqa. Chay hinaqa, norte llaqtapa qhapaqninmanta paypa sapan qhawariyninwan, 1856 watamanta 1863 watakama pasasqa kasqanku, hinaspa Laodicea sutiyuq qanchis punchawpa Adventista Iglesiasman tukusqanku, chay pacto llaqtata pay rikuchin. Imanyan Protestantekuna llunkaqkunamanta ch'aqwaypi kasqanku hinallataq, Smithqa chay qillqasqa pasajepa gramatical autoridadninta mana yupaycharqachu, imaraykuchus payqa chayta sapan interpretacionninwan q'iwirqa; gramaticalmantataq, kimsa chunka hukniyuq versiculomanta tawa chunka pichqayuq versiculokama, norte llaqtapa qhapaqninqa sapa kuti hinallataq papal atiyllam.

“sapa p'unchaw” nisqap rimanakuyninwanqa, llullakuykuna yaykurqanku Adventista historiapi Willie Whitewan A. G. Daniellswan, ñawpaq protestante yuyayta sayachinankupaq, mayqinchus “sapa p'unchaw” nisqa Cristoq santuariopi ministerionta rikuchisqanta nin. Chay sapa historiataqa Habacucpa Tablaskunapi reqsichisqaña kashan, ichaqa ancha allinmi reparanapaq chay mana cheqaq testigota, mayqinchus mana allin yuyaypa wiñachisqanwan sayachisqanwan kуска kashan; imaraykuchus cheqaq hamut'ayqa Millerpaq reqsisqa karqa 2 Tesalonicensespi, maypichus asuntoqa tinkuchiyo kashan cheqaqta munakuqkunawan llullata iñiqkunawan.

Sapa punchawpi rurasqa nisqamanta churanakuyqa, hukmanta hukman yachayta yapamun, Romaq qhipa churanakuyninqa Santo Espíritu pampachisqa pacha tiempopi pasasqanta. Santo Espírituq hanaqmanta ichhuykusqa hinallataq, uraymanta huk atiyniyoq sayarin hinaspa chaskiqninkunata hapin, paykuna Diospa atinmi kasqanta yuyaspa chaskiptinku, ichaqa chayqa sinchi pantachiyllam.

“Ishkay hatun atiy kallpakkuna churanakuypi llamk'ashanku, huknin ura lado-manta, huknin hanaq lado-manta. Sapa runam hukninpa utaq hukninpa pakasqa kallpachaynin uranpi kashan, hinaspa ruwasqankunam rikuchinqa mayqa samayninmantachus llusqimunku. Kristuwana hukchasqa kaqkunam wiñaypaq Kristupa ñanninkunapi llamk'anku. Satanaswan hukllachasqa kaqkunataq pusayninpa samaynin uranpi llamk'anku, Santo Espírituqa kallpanman hinaspa rurayninman awqaq. Runapa munayninqa qespisqa saqisqam rurananpaq, hinaspa rurasqanwanmi sut'inchakun ima espirituchus sonqoman kuyuchishan. ‘Rurayninkunawanmi reqsinkichik.’” The 1888 Materials, 1508.

“sapa p’unchaypaq” nisqapi ch’aqwaypi profetapaq kikinichayqa kaymi: dragónpa huk unanchaqninmi Cristopa unanchaqnin hina reqsisqa kanan. Cheqaq kayta mana chaskiqkunawa, kay cheqaqta tarisqa Millerpa ruwananmanpas mana chaskisqankuta rikuchkanku; chayta ruwaspaqa Espíritu Santotapas mana chaskisqankuta rikuchkanku, hinaspaq pampachay atiy mana huchata hunt’achkanku.

Qatiq qillqapiqa, 2001 watapi septiembre killapa 11 p’unchayninmanta aswan pisi qhepataraq Romaqman huk ch’aqway rikhurirqa chayta hap’isunchik.

“Kunan pachaqa kawsayqa ancha chaninnaq, ancha musphaypaqmi. Tukuy imakunapa tukukuyninpa qayllañanpi kachkan. Mancharichiq ruwaykuna sapa kuti ñawpaqninchispi rikuchikuspalla mast’arinqaku; mana rikukuq kallpakunaqa llamk’achkanku, sinchi ruwayta rikuchispan. Ukhu tutayay kallpakunaqa runa yanapaqkunaman kuyurichkanku, millay runakunaqapas millay angelkunawan kуска llamk’aspa Diospa kamachikuyninkunapaq hinallataq Jesuspa ñiyninpa contranpi maqanakunku; chay pachallataq hanaqpacha huk kallpaqa kuyurichkan pichkunaq hawka kasper Diospa yanapakuyninkunata chaskinqaku chaykunaman, Diospa llaqtanpas hanaqpacha yuyayniyuqkunawan kуска llamk’achkan. Manam imapas cheqaq, chiqap ñiymanta aswan pisillachu atipanqa llakikuyta, ñak’ariyta, kay qhipa p’unchaykunapi sapa runa alma-man chayamunanpaq, payta malliyta, pruebayta. Diosmi pakakunanchis kanan; manam atinchu confiyta rikch’akuypi, rimayllapi, ceremoniapi, utaq maypi kasqanchispi, nitaq yuyayta atinchu kawsayniyuq sutiyniyuq kasqanchisrayku pruebay p’unchaypi sayarinanchista. Tukuy kuyuchisqa kay atisqaqa kuyuchisqa kanqa, hinaspa kay qhipa p’unchaykunapa llullachikuyninkuna, pantachikuyninkuna mana kuyuchiy atisqa imakunaqa qhipariqkanku. Almata wiqay wiqay wiq’ariy wiñay Rumi-man; Cristo sapallanpim qispichikuy kanqa. Jesusqa kay kawsasqanchis p’unchaykunata nisqa sasachakuy p’unchaykuna kasqanta. Nirqa: ‘Noepa p’unchayninkuna hina kasqa man hinam Runaq Churinpa hamuyninpas kanqa. Unuyoq ñawpaq p’unchaykunapi imaynan mikhuq, upyaq, casarakuyku, warmita qukuqku kasqanku, Noe arcaman yaykusqa p’unchaykama, mana yachaspa qhipata unuyoq hamuspa llapanta aparisqankama; chay hinallataqmi Runaq Churinpa hamuyninpas kanqa.’ ‘Hinallataqmi Lotpa p’unchayninkunapi hina karqa; mikhuqku, upyaqku, rantikuqku, rantikuqku, tarpukuqku, wasi ruwaqku; ichaqa kikin p’unchaymi Lot Sodoma llaqtamanta llusqisqa, hanaqpachamanta ninawan asufriwan para hamuspa llapanta chinkachirqa. Chay hinallataqmi kanqa Runaq Churin rikuchikusqa p’unchaypi.’ ‘Runaq Churin hatun k’anchayninpi hamunqa chayqa, llapa ch’uya angelkunapas paywan kуска, chaypim k’anchayninpa tiyananman tiyaykunqa; hinaspa ñawpaqninman llapa nacionkuna huñusqa kanqaku; paymi hukmanta hukman rakinqa, michiq ovejankunata cabrakunamanta rakisqa hina: ovejakunata pañan ladonman churaykunqa, cabrakunataq llusq’i ladonman. Chaymantam Reyqa pañan ladonpi kaqkunata ninqa, Hamuychik, Taytaya saminchakusqa runakuna, kay pachapa qallariyninmanta qamkunapaq wakichisqa qhapaq suyu-ta chaskiychik.’ Kay kawsaypi purisqanchismi chaypi wiñay destinoyninchista akllanqa; ñuqanchismanmi saqisqa kachkan rimananchispaq, Diospa qhapaq suyun chaskiqkunawan kananchispaqchus, utaq hawa tutayayman rinqakunawan kananchispaqchus. Diosqa llapa wakichiykunata ruwasqa qispichikuyninchispaq; chayrayku chaskisunchik mana tupay atina chaninwan rantisqa kaqta. ‘Diosqa kay pachata anchata munakusqa raykum sapallan paqarisqa

Churinta qorqan, paypi creeq mana chinkananpaq, aswanpas wiñay kawsayniyuq kananpaq.”
Youth Instructor, August 3, 1893.